08 X 70

EESTI PÄEVALEHT

ESTNISKA DAGBLADET

12. aastakäik
Toimetaja Juhan Kokla
Vastutav väljaandja
(ansv. utg.) Hans Schöier

Peatoimetus ja talitus:
EESTI MAJAS, Stockholmis,
sissekäik, Kocksgränd 3
Aadress: Box 16320
103 26 Stockholm 16
Telefon: 21 84 46

Toimetus Eskilstunas:
Toimetaja Jüri Aus
Aadr.: Eesti Päevaleht, Box 120,
631 02 Eskilstuna. Tel.: 016/14 77 72
Tellimispostgiro nr. 28650

Tellimishinnad:
Aasta .... kr. 155:—
Termin (4 kuud) .... kr. 56:—
Kuu .... kr. 15:—

Kuulutusehind 75 ööri mm.
Ärikuulutused 1 kroon mm.
Eskilstuna-Kurirens Tryckeri AB
Eskilstuna 1970

Eskilstuna-Kuriren

Laupäeval, 26. septembril 1970
Upplaga C
Nr 223 (3507)

Raske puhastus Tshehhis 2000 lehemeest vallandati

(VES) — Avalik saladus on, et Tshehhoslovakkia kompartei praegused juhid, Husak ja tema klikk andsid venelastele lubaduse: vallandada kõik Dubceki pooldajad. Ka nõuab Moskva nende väljalülitamist ühiskonnast. Nii peab Praha kasutama oma vastaste likvideerimiseks terrori. Sellena kasutatakse ühe vahendina tööprotsessist väljalülitamist. Igasuguse sissetuleku kaotamine sunnib inimesed vaikima. See on uus võte, mida kommunistlikus praktikas kasutatakse esmakordselt.

Ajakirja "Stern" (nr. 32, 1970) andmeil on Tshehhis vallandatud ligi 2 000 ajakirjanikku, 600 juhtivat ametiühingute tegelast, 800 diplomaatilises teenistuses seisnut, 15 000 kommunaalametnikku, mitusada kõrgemate koolide õppejõudu ning enamik kõrgema astme kohtunikke.

Enamik üliõpilasorganisatsioone likvideeriti. Nende asemele loodi süsteemile kuulekas üliõpilaste esindus. Praha ülikooli filosofiateaduskonna 4000 üliõpilasest aga astus uue "esinduse" liikmeks ainult 360. Samasugust vastupanu osutavad ka ametiühingute (liikmeid 4,4 miljonit) organisatsioonid, milledest ainult 20 prots alustasid käsule vastavat puhastustööd.

Puhastustöö haarab ka parteid. See tuleb lõpetada detsembris 1970. Dubceki ajal kuulus komparteisse 1,5 miljonit isikut. Protestiks okupatsiooni vastu lahkus parteist 300 000. Peale nende heideti parteist välja veel 120 000 liiget. Väljaheidetute tööraamatusse kanti märkus: parempoolne oportunist, mis ei võimalda kergesti tööd saamist.

Kus parteiorganisatsioonid osutavad vastupanu, nad likvideeritakse. Näiteks Skoda vabrikuis, kus töölised pärast vene sissemarssi põletasid 20 000 parteiliikme kaarti, likvideeriti 45-st kp organisatsioonist 29. Prahas olevat ainult 9 prots töötajaist parteis. Ainult 145 000 prahalast tellivat partei häälekandjat "Rude Pravo". Husak võib varsti Moskvas raporteerida: "Me oleme jälle puhtad!", kuid siis tuleb lahendada probleem, kuidas võita partei liinile 95 prots rahvastikust, kes praegu süsteemi vastu.

ENDISED SUURUSED — NÜÜD NULLID

A. Dubcek elab Bratislava lähedal Senecis, oma väikeses nädalalõpu majas. Noorte iidol dr. Cestmir Cisar, endine keskkomitee sekretär, viibib hullumajas. Pensionärina elab dr. F. Kriegel (62 a. vana), endine Rahvusliku Rinde juht. Ta oli ainus, kes keeldus okupatsiooni-kokkuleppele alla kirjutamast. Tal keelati ka arstlik tegevus.

Neljakordne olümpiavõitja, ohvitser Emil Zatopeki väljaheitmine armeest toimus augustis 1969. Selle järele töötas ta tänavapühkijana Prahas. Et üliõpilased abistasid teda töös vallandati ta kohalt. Pärast seda töötas ta müüjana aedviljaäris. Seal vallandamise põhjustas inimeste vool kauplusse. Nüüd olevat ta abitööliseks geoloogilistel puurimistel Tshehhoslovakkia tühimaadel.

Olümpiavõitja (7 kuld- ja 3 hõbemedali omanik) Vera Caslavska andis allkirja "2000 sõna manifestile". See loeti reetmiseks ja ta kaotas töökoha võimlemisliidu sekretärina. Temal ja ta mehel, jooksjal Josef Odlozil, keelati sportlik tegevus. Malesuurmeister Ludek Pachman arreteeriti novembris 1969. Ja viibib vangimajas, kus ta teostas kaks endamõrva katset.

J. Boruvka, Dubceki põllumajandusminister, elab pensionärina pärast parteist väljaheitmist, Ida-Böömis, kolhoosis. End. majandusminister ja peaministri asetäitja dr. Ota Sik on põgenikuna Shveitsis ja professorina Baseli ülikoolis. End. välisminister dr. J. Hajek elab töötuna Prahas, samuti ka endine kultuurminister prof dr V Kadlec.

End. peaminister O. Cernik on ka tööta. Ta saadetavat lähemal ajal Prahast maale, kus talle antavat alamastme haldusametniku koht.

Endine siseminister J. Pavel on pensionär, Praha lähedal oma suvemajas.

I. Dubceki meestest on parimas olukorras endine "parlamendi" president J. Smrkovsky, kes saab eripensioni (2500 kr. kuus. Töötajate keskmine kuutasu on 1800 kr.). Ta viibib haigena Prahas. Endine ajakirja "Reporter" peatoimetaja J. Hochman on tbc-haigena ühes Kirde-Böömi kivimurrus.

Stockholmi "Karu" lipkonna noori laagris. Ülal laagri köögitoimkond, vasakult Toomas Truuvert, Juhan Raud, Harry Sepp ja Toomas Üürike, all on kambas Vivian Norrman, Patrik Poska, Annelis, Raud, Juhan Raud, Mart Sepp, Toomas Üürike, Peeter Mihkla, Toomas Truuvert ja Erik Laud. (Fotod Peeter Mihkla ja Harry Sepp)

ESL korraldab kirjasõna levitusaktsiooni

Üheks Eesti Skaut. Liidu Keskbüroo töökava peapunktiks on noorsootööks vajaliku kirjasõna väljaandmine ja trükiste levitamine. Käigus oleva kirjasõna levitamise hooguritüse edukaks lõpuleviimiseks saatis Keskbüroo selgitavad kirjad otseselt kõigile 7 — maa skaudi — ja gaidiüksuste juhtidele koos vajalike materjalide ja tellimislehtedega.

Kirjas rõhutatakse kirjasõna kui emakeele edendamise olulist tegurit. Kasvatuslike põhijoonte tutvustamine ja eriti noortes praktiliste oskuste edendamiseks kasutatakse vastavaid käsiraamatuid pidevalt. Liikumise edukuseks on sama oluline, et mitte üksnes noored ja nende juhid vaid ka vanemad, kasvatajad ja noortesõbrad lähemalt tutvuneksid tulemusrikka noorsootöö kasvatusmetoodilise põhivara kui ka rakenduslikku tegevusega.

Eesti Skautide Liidu väljaannetest väärivad esiletõstmist — Koguteos — 50 aastat eesti skautlust, Herberg Michelsoni uudisteos "Noorsootöö radadel" ja "Skautlikul teel". Äsja ilmus veel õppeajakirja "Skautlikel õppeväljakuil" eesti gaidluse kuldjuubeli erikaksiknumber.

Ligemale kuus aastat Ühendriikides tegutsenud ESL Keskbüroo koosseisu vahetusaeg langeb eelseisvale aastavahetusele.

Ka see on oluline, et kirjandite ladude tagavarad saaksid üleandmise ajaks tunduvalt allapoole viidud ja et Keskbüroo oma majandusaruande tasakaalustada saab, seda edukam on ka uus Keskbüroo tegevus sel alal töö jätkamisel. **ESL** Keskbüroo trükised on saadaval ja tellitavad noortemalevate skaudisaitadelt, eesti kirjanduse müügikohtadelt ja noorteüksuste juhtide kaudu. Raamatuid võib otse selt tellida **ESL** majandusjuhilt: Jaan Reio, 119 Courtney Rd. Lakewood, New Jersey 08701. USA.

Leida Leesment (vasakul ees) oma võimlejatega saabumisel järjekordselt välisreisilt.

L. Leesmenti Jaapani-turnee reportaazh rootsi TV-saates

Rootsi televisioon andis möödunud neljapäeval pooletunnilise saate Leida Leesmenti "Malmöflickorna" Jaapani turneest ja esinemisiest maailmanäitusel Osakas. Saade andis hea ülevaate rühma tööst, mida TV-Tidningen nimetas välismaal populaarseimaks rootsi võimlemise esindajaks. Programmis oli jaapani võimlemine seatud võrdlussuhtesse. Programmi koostajaks oli Ake Brolin, kes oma filmijategrupiga saatis Leida Leesmenti teekonnal, mis puudutas ka Hongkongi ja Taid.

Ake Brolin jutustas Sydsvenska Dagbladetile, et Malmö-tüdrukute programmis oleks võinud eriprogrammi koostada juba sellest reaktsioonist, mis jaapani publikul oli nende esinemiste suhtes. Nende ülesandeks oli aga teha sportlikku programmi ja seal oli rühm tõeliselt tugevate võimetega. Brolin ütleb, et sageli on märgitud, et Malmö-tüdrukud on maailmakuulsad kõikjal, välja arvatud Rootsis, siis programm nende Kaug-Ida reisist peab kodupublikule tutvustama nende tegevusest vähemalt üht osa. Ake Brolin esitas programmis samal ajal aga ka Kaug-Ida miljööd, jaapani spordiülikoole ja jaapanlaste võimlemistaset.

Leida Leesmendi Malmö-tüdrukutele on Jaapanist tagantjärele saabunud tänukirju. Nii kirjutab Tokai ülikooli rektor Kenkichi Sakai, et Leida Leesmenti võimlejad esinesid suurepäraselt ning et ülikool loodab nende peatset uut külastust Tokiosse.

Ka teise Tokio ülikooli, Tokyo University of Eduvation" professor Hiroshi Matsunobu on saatnud Leida Leesmentile esinemise puhul ka selles ülikoolis tänukirja, märkides, et demonstratsioon oli suurepärane ja viitab samal ajal sellele, et Jaapani võimlemine ei ole üldiselt siiski sama moodne, olles aga arengul sinnapoole. Rootsi võimlejad aitavad siin kaasa. Tänajate hulgas on ka Rootsi suursaadik Tokios K.F Almquist: "Mu lootuseks on, et ei kesta kaua järgmise Malmö-tüdrukute külaskäiguni Jaapanisse," ütleb suursaadik: "Rühm tegi suurepärast reklaami Rootsile tõeliselt osavate, hästidistsiplineeritud kuid samal ajal sundimatute ja vabade esinemistega".

Leida Leesmenti Malmö-tüdrukutel on viieteistkümnendal juubeliaastal (juulist 69 — juulini 1970) olnud kokku 8 välisturneed 11 riigis.

Kõikjal on tulnud esineda televisioonis. Rühm tuli Rootsi "gymnastik moderne" meistriks. Kodus Skånes on esinetud m.h. Lundi linna 950-a. juubelil, mitmete spordihallide avamisel ning Malmös iseseisval aasta-esinemisel, kus väljas oli 400 võimlejat.

Kolm rühma liiget on lõpetanud Rootsi kehakasvatusülikooli, kes koos Leida Leesmentiga on annud rohkeid kursusi, mis on mõjustanud rootsi naisvõimlemist. Esinemisi võinuks olla veelgi rohkem möödunud aasta jooksul, sest ajapuudusel on tulnud loobuda ühest kutsest Saksamaale ja kahest kutsest Norrasse.

Nüüd on ees teine turnee Iisraelis ja reis Libeeriasse, samuti esinemised Skåne Industriförbundeti 60 a. juubelil ning novembris Stockholmi Ling-nädalal. Novembris sooritatakse veel reisid Soome ja Saksamaale.

Ajakiri Utlandssvenskarna puudutab Malmö-tüdrukute esinemist Itaalias tagasiteel Jaapanist. Korraldajaks oli Assosvezia, Rootsile ja rootsi produktidele propagandategemise ühing, Atlas Copco Italia ja itaalia televisioon. Leht kirjutab, et vahepeatusel Itaalias oli Leida Leesmentil ja tema trupil mitu esinemist, mis hurmasid itaalia publikut, külastus kujunes suureks menuks.

"Utlandssvenskarna" pealkirjastab: "Malmöflickorna dansade en sommar i Italien" ja on pildi esinemisest asetanud kaanepildiks.

Rootsi Gymnastikbladetis (nr. 5) tuletab meelde, et Malmöflickorna suvel esinesid ka Saksamaal Lüneburgis erakordse eduga paljude kuulsate saksa võimlemiskoolkondade kõrval.

Artikli autor märgib, et teinaarvates osutusid Leida Leesmenti võimlejad siiski parimaiks ja saavutasid kogunenud eriti asjatundliku publiku üldise poolehoiu. Sellel esinemisel oli Leida Leesmentil kaasas võimlejaid mitmetest tema rühmadest, nii noori kui vanemaid koos eliitvõimlejatega. "Sellest oli tal õnnestunud luua programm, mis andis hea ülevaate tema pedagoogilistest ideedest ja kujunes hiilgavaks ja kauniks võimlemisesinemiseks. Aplaus pärast viimast esinemist kostus kaugele väljaspoole täiskiilutud teatrisaalongi," kirjutab ajakiri. Lisada võib, et "Malmötüdrukud" esinesid veebruaris Stutgartis ja Weisbadenis värvitelevisioonis, mis tõid häid arvustusi saksa pressis.

Juulis külastas Lundi 91-liikmeline ameerika gümnaasiumide orkester ja koor ning andis Akademiska Föreningenis konserdi. Orkester tuli Rootsi, kuna Malmö-tüdrukud oma USA-turneel Oregonis tutvusid orkestriga ja ühe oma esinemise tulud annetasid orkestri reisikassasse. Malmö-tüdrukute organisatsioon võttis külalised vastu, kes esinesid ka Malmö rahvapargis.

● Kaus nädalat kestnud Europareisilt saabusid tagasi koju dr. Keto Soosaar abikaasa Reedaga, kes elavad Bostoni lähistel.

Peeter Sillard

Parim kadett oli eestlane

USA armees teenib ja on teeninud rohkesti eesti noori. Paljud neist on ülikooliõpingute kõrval saanud ka sõjaväelise ohvitserikraadi. Hiljuti lõpetas Valley Forge Sõjaväelise Akadeemia eesti noor Peeter Sillard Lakewoodist 1000 kadeti hulgas parimana ja ülendati selle eest kapteniks ja Anthony Wayne nimelise sõjaväelise euleegioni liikmeks. Samal ajal dekoreeriti Peeter Sillardit kahe teenetemedaliga.

Joonistab seeriad rootsi motiividel

Stockholmis ilmub seeriamagasin "Mystiska 2:an", milline startis kevadel ja mille erinevus teistest seisneb selles, et seeriad käsitlevad kahe Stockholmi-pisi, Stefani ja Sacho põnevaid seiklusi just Stockholmis. Huvitav on see, et seeria autor nii teksti kui joonistuste osas ning ühtlasi ka magasini väljaandja on Eestist pärinev noormees Rolf Gohs.

Rolf Gohs on sündinud joonistaja. Juba kooli ajal püüdis ta joomüüa seeriamagasinidele. Ta suureks nistada oma seeriaid ja katsus neid unistuseks oli läbi lüüa seeriate joonistajana. 16-aastaselt avaldati tema töid Seriemagasinetis, kui "Kilroy" seeria autor suri ja seda tuli katkestamatult jätkata. Viiekümnendatel aastatel joonistas Rolf Gohs fantastika või ulmeseeriaid "Mees Claast" ja "Surmalind", milliste originaale on välja pandud rahvusvahelistel seeriakongressidel Itaalias ja Prantsusmaal.

Muu hulgas on Rolf joonistanud ka "FAntoomi" seeriat. Mõne aasta eest juhtus, et seeriaajakiri "Fantomen" äkki ei olnud välismaalt saanud oma materjali. Rolf kutsuti appi ja ta joonistas iseseisvalt mõned põnevad lood. Vähesed lugejad märkasid mingit vahet ka joonistamistehnikas.

Gohsi joonistusstiil tugineb tugevatele kontrastidele mustade ja valgete pindade vahel. See tuletab meelde teatud fotograafilist tehnikat, kus vahetoonid kõrvaldatakse.

Rolf Gohs on muide olnud edukas ka filmifotograafina — ta on mitmeid filme müünud televisioonile. Ta on pakkunud sinna ka seeriaid, kuid senini ei ole TV võtnud selles osas vedu.

E. Jaakson Washingtonis

NEW YORK (VES) — Eesti Vabariigi esindaja Ernst Jaakson viibis kahe päeva jooksul Washingtolisministeeriumi vastavate ametninis, kus tal oli kokkusaamisi vakega.

Samuti toimus tema pealinnas viibimise puhul seal järjekordne Balti vabariikide esindajate nõupidamine, kus arutusel olid kõiki kolme riiki puudutavad küsimused.

Esimene kokkupuutumine Rootsi ametvõimudega. Politseinikud ja sõjaväelased vastuvõtupunktis põgenikke registreerimas.

NOORTELEHT

NL 26. sept. 1970

Globaalne noortetöö

Möödunud suvi oli täis põnevaid noortesündmusi nii ütelda globaalses ulatuses. Eesti noored kogu maailmast kogunesid Saksamaale "Ühendajasse" ja külastasid pärast Stockholmi ning siia tulid pisut hiljem ka Montreali "Vikerlased". Need olid sündmused, mis jätsid oma jäljed tekitades mitmete maade eesti noorte vahel sidemeid ja vastastikust huvi. Huvi, mis ergutab ka sisemiselt, s.o. kannustab kohalikku eesti noortetööd. Need kogemused kriipsutavad alla, et nii ütelda "globaalne" eesti noortetöö on oluline kui huvi äratav ja suurendav tegur.

Maailmalaagrite vastu on pärast "Ühendajat" kahtlemata huvi kindlustatud ja neid kogemusi peab ära kasutama. Siin Rootsis ongi juba ettevalmistused 1972 aasta maailmalaagriks Kanadas alanud, mis toimub juuli teisel poolel, kohe pärast eestlaste üldist maailmakogunemist Torontosse Eesti Nädalale. Seega ootab Kanadas a. 1972 ees kahekordne elamus, mis kujunes tõenäoliselt eestlaskonna senini suurimaks globaalseks ettevõtteks. Juba praegu arvestatakse, et vanu ja noori Rootsist sel puhul sõidab Torontosse vähemalt 5-6 lennukitäit.

Nagu organisatsioonide ettevalmistaval kokkutulekul kokku lepiti, jääb ka seekord lendude üldkorraldus nende organiseerimisega suuri kogemusi omandanud noortejuhtide kätte ja on selge, et sellises ühises organiseerimises on võimalik saada soodsamaid tingimusi. Jääb üle vaid sõidufinantside kogumine, mis, arvestades kogunemiseni alles jäävat umbes paarikümne kuuga, annab ennast üsna hõlpsasti korraldada igakuiste säästusissemaksudega, nii nagu see toimus viimase "Lend läände" puhul. Nii noortele kui vanadele.

Uueks ja huvitavaks tutvuseks olid vikerlased eriti selle poolest, et selle grupi kambavaim on ehitatud eestlusele. Ka omavahelisis kõnelusis välditakse ingliskeelt, loetakse eesti kirjandust, tutvustakse eesti kunstiga, muusikaga, ajalooga, koduloogа, maateadusega jne. Vana rahvakultuur on au sees ja esinemised rahvuskultuuriliste lavastustega on annud juurde enesekindlust ja uhkust: meil on midagi, mida võime teistele uhkusega näidata ja mida paljudel noorematel rahvastel, näit. kanadalastel ja ameeriklastel ei ole.

Eesti kultuur on vana ja auväärne. Nii auväärne, et televisioonide uksed avanevad ja esinemistel teatrisaalid täituvad nautiva publikuga. Kahtlemata on see esinemismoment üks tugevaid tõmbejõude vikerlaste tegevuses, kuid ei saa alahinnata ka liikmete vahel tekkinud tõsist sõprust. "Minu sõpruskond on peamiselt vikerlased", ütles üks noori, kui Ameerika Hääl teda intervjueeris ja teised arvasid sedasama. "Vikerlased" on järelikult üks huvitavaid algatusi puht-eestilise noortetöö alal, millele on raske otseseid paralleele leida. Rootsis on ligilähedane vast "Kassari" rahvatantsijad, kuid viimane on palju rohkem spetsialiseerunud ega ole selliste ilmsete kasvatuslike ambitsioonidega, kui see on välja kujunenud vikerlaste töös. Võibolla siin on raske näit. ette kujutada, et noored võtaksid ette lugeda vähemalt 3000 lehekülge eesti kirjandust ettevalmistusena oma välisturneele, nagu see toimus "Vikerlaste" juures, kus lugemise mahust olenes sõidupileti hind. Kuid see hinnaalandus oli siiski meelituseks, mis parandas paljude eesti keelt ja viis nad kokku eesti kirjandusega ning kirjanikega.

Lugemine just emakeeles on sageli olnud valulapseks eesti noorte juures voorsil. Väljaspoolt pakutakse ju rootsi, inglise, saksa j.t. keelset asukohamaade lugemismaterjali, sageli hästi huvitavat ja põnevat ning paljud noored ei tee katsetki emakeele lugemiseks ilukirjanduse näol, sest kuigi nad kõnelevad emakeelt, osutub suurema sõnatagavaraga kirjandus nendele pisut raskeks ja süvenemiseks ning sõnade üle mõtlemiseks ei leita aega. See aga vähendab eesti ilukirjanduse kui ka ajakirjanduse tulevast lugejate kaadrit ja kannatavad ka need noored, kes on ise astunud eesti kirjandusse uute loovate inimestena. Võibolla sellepärast ei oleks palju organiseerida noorte huvi ka emakeelse kirjasõna vastu kas või harrastusringidena noorteorganisatsioonide juures.

Uus eesti ujumislootus tuleb BORLÄNGEST

Uus täht on tõusnud meie sporditaevas — Marie-Louise Võsu, ujuja. Kevadel võis paaril korral näha tema nime suurematel võistlustel, ja Rootsi meistrivõistlustel Varbergis augustis pääses ja selilitujumises isegi finaali.

See saavutus põhjustas muidugi kontaktivõtmise meie uue sporditähega. Marie-Louise saab neil päevil 15 aastaseks, elab Borlänges ja on kahel viimasel aastal püstitanud rea maakonnarekordeid. Ergutuseks andis talle Dalarna ujumisliit rahalise stipendiumi, mille ta kasutas osavõtuks treeningulaagrist Kanaaria saartel. Ja seal ta püstitas muide uue pagulasrekordi. Viimaseid on nüüd tema nimel üsnagi palju.

Et meie ajakirjanduses on peamiselt tutvustatud meesujujaid nagu Toomas Troosti ja Toomas Arusood, avaldame alljärgnevalt pagulasrekordid naistele. (25) märgib, et basseini pikkus on 25 m, kui see asjaolu juhtub tabeli koostajal teada olevat. Tavaliselt on võistlusbasseini pikkus 50 m.

Pagulasrekordid. 100 m vabalt: Anne Lepik, 1.07,5, 1967. 200 m vabalt: Marie-Louise Võsu, 2.37,3, 1969. 400 m vabalt: Marie-Louise Võsu, 5.27,4, 1970. 800 m vabalt: Marie-Louise Võsu, 11.10,1, 1969 (25). 100 m rinnuli: Ann Kulavee, 1.27,5, 1961. 200 m rinnuli: Milvi Rebane, 3.19,4, 1967, Iris Liivamäe, 3.19,4, 1968. 100 m selili: Marie-Louise Võsu, 1.17,0, 1970. 200 m selili: Marie-Louise Võsu, 2.42,7, 1970. 100 m liblikat: Ann Vaide, 1.34,9, 1967. 200 m liblikat: Ann Vaide, 3.15,7, 1967. 100 m kompleks: Iris Liivamäe, 1.33,4, 1967 (25). 200 m kompleks: Milvi Rebane, 3.02,0, 1967. 400 m kompleks: Eve Liivamäe, 7.29,0, 1965.

Järgmistel aladel on Marie-Louise Võsu tulemus 25 m basseinis parem kehtivast pagulasrekordist: 200 m vabalt 2.30,9, 400 m vabalt 5.23,7, 200 m rinnuli 3.11,6, 200 m kompleks 2.49,7, 200 m selili 2.41,4.

AARAND ROOS

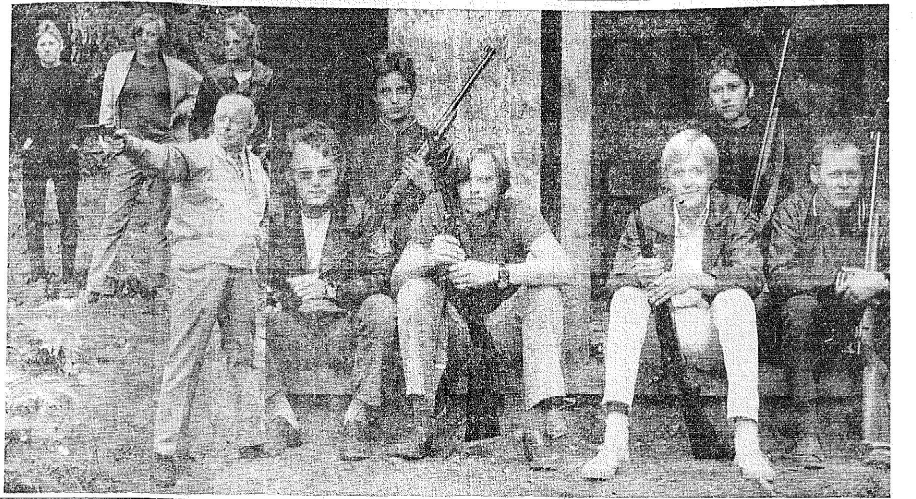

Pilte noorte laskurite treeningult Södertälje Eesti Laskurklubi laskerajal. Vasakul vabapüstoli suurmeister Johannes Kant tulejoonel noortele demonstreerimas lasketehnikat. Paremal klubi noorlaskurid. Vasakult, klubi noortemeister Rein Vaske äsjaostetud "Arminius" revolvriga, Arvo Hänni, Stockholmist tulnud külaline Jaan Roosaar, Valdur Söber. Teises reas Jaan Rebane ja Jaan Seo. (Foto Ants Paas)

Järelkasv laskespordile Södertäljes noortesektsioon

Södertälje Eesti Laskespordi Klubi noored kogunesid sügishooajaks põhjalikumale treeninglaskmisele, mis õnnestus hästi kauni pühapäeva ja suvepuhkusel kogutud energia tõttu. Treening toimus 50 meetri laskerajal väikesekaliibrilistest vintpüssidest, mis moodustavad noorte laskespordi osas pea relva õhupüsside kõrval. Kuid samal ajal tehti ka algust püstoli laskimisega ja lasti avapaugud tuliuuest "Arminius" revolvrist (kaliiber 22), mis osteti hiljuti klubi püstolisektsioonile.

Eriti meeldivaks üllatuseks oli nii noortele kui vanadele laskuritele see, et kohale oli ilmunud meie suurlaskur ja kunagine maailmameistermeeskonna liige Helsingis vabapüstoli alal, kus eesti nimi läks maailma laskespordi ajalukku, härra J. Kant. Tema jutustas noortele oma laskurmeistri teekonnast ning andis praktilisi näpunäiteid püstolilaskmise alal.

Sellised suurmeistri kogemused, mis on omatud paljude aastate jooksul mitmesugustel omavahelistel ja rahvusvahelistel võistlusradadel, on suure väärtusega, mida ei saa kunagi asendada kuiv raamatutest õpitud teooria. Kõik kohalolijad kuulasid tähelepanuga suurmeistri tarkusi, mis elava sõna kaudu leidsid tee nii noore kui vana laskuri südamesse. Selle järele prooviti ühiselt värskelt saadud õpetusi ja paari tunni jooksul kostus klubi metsarajalt uue püstoli tuleproovina intensiivne laskmine.

Kui ka esimesed lasketulemused ei olnud just meisterlikud, sest suurem osa noori hoidis esimest korda püstolit käes, näitas ind ja hea tahe, et see laskespordi ala võitis täielikult noorte poolehoiu. Püstoli laskmine on üks laskespordi huvitavamatest kuid ka seal juures ühtlasi raskematest aladest, mis nõuab palju treeningut ja tahte jõudu.

Södertälje Eesti Laskespordi Klubi noortesektsioon on tegutsenud tasapisi juba paar aastat, kuid käesoleval kevadel asuti intensiivsemalt tegutsema. Korraldati loeng valguspiltidega laskespordi mitmesugustest aladest ja alustati õhupüssi lasketreeninguga, mis suve saabudes läks üle väikesekaliibrilisest vintpüssist laskmiseks klubi välislaskerajal.

Nüüd toimus ka esimene noorte omavaheline võistlus, kus iga noor laskis lamades asendist rahvusvahelise poolmatshi s.o. 20 lasku. Võistlus lõppes järgnevate tagajärgedega:

1. Rein Vakse (klubi noortemeister) 179, 2) Jaan Seo 169, 3) Sulev Mäehans 152 ja 4. Arvo Hänni 150.

Kuid veel palju muud on kavas. Kanadas 1972 aastal toimuval üleilmse eesti nädala kavas on eesti noorte ja vanade laskesportlaste ülemaailmsed laskevõitlused, kuhu asukohamaad saadavad oma parimatest moodustatud koondusmeeskonnad. Et õhutada võistlusindu ja saada juurde uusi laskespordihuvilisi noori, on kontakt võetud Eesti Noortetööga ning nüüd oodatakse suure huviga lubatud külaskäiku, et saada tuttavaks teiste samahuviliste eesti spordinoortega ja proovida käes ning silma osavust.

Kanadas on eesti skautlikud noored eriti aktiivsed laskesportlased ja nende käes on mitmed Kanada üleriiklikud noorte rekordid. Södertälje eesti noored laskesportlased loodavad, et koos Stockholmi ning selle ümbruses asuvate eesti noorte kaasabil saame moodustada tubli noorte laskurite grupi, kes oleks väärikaks vastaseks 1972 aastal ülemaailmsetel suurvõistlustel Kanadas, USA-s ja Austraalias asuvate eesti noorlaskesportlastega.

Södertälje Eesti Laskespordi Klubi avaldab siin juures üleskutse kõigile eesti noortele: Need kes on huvitatud laskespordist ja soovivad saada juhtnööre selle spordiala kohta ning alata treeninguga — võtta kontakt klubi sekretäriga telefoni teel 0753/31 883 (õhtuti, peale tööaega). Noortel ei ole mingisuguseid kulusid, sest laskemoon antakse klubi poolt noortele tasuta ja samuti seisavad noorte käsutuses klubi vanemlaskurite kvaliteetrelvad. Noorte endi mureks on ainult laskerajale sõitmise kulud.

A.P.

Tunnustust käsiraamatule

"Noorsootöö radadel", Herbert Michelsoni uus käsiraamat noortejuhtidele, kodudele, vanematele, kasvatajatele ja noortesõpradele on saabunud ka Rootsi ja autorile USA-s on saabunud rohkesti tunnustavaid kirju nii välismaalastelt, kes seda loevad erakordseks saavutuseks paguluses ja eesti noortejuhtidelt.

Toome paar sõnavõttu allpool:

"Kindlasti on see raamat väga vajalikuks praktiliseks juhendiks kõigile, kes tegelevad noorsootöö alal, mille eest Teie väärite eesti ühiskonna tänu." — Peakonsul E. Jaakson.

"Olen raamatut hoolega sirvinud ja imetlen seda suurt tööd, milleks Sa veel nendel aastatel mahti leidsid." — Skm. Heino Jõe.

"... minu hinnang — oled teinud hea töö!" — Skm. Aksel Vaigur.

"Noorsootöö radadel" on tõesti põhjalik teos, küll vist ainulaadne paguluses sel alal." — Saadik August Torma.

"Võtsin suure liigutusega vastu Teie suurepärase teose noorsookasvatuse üle. Mu südamlik tänu. Kui olen ta läbi töötanud, katsun temast midagi kirjutada." — Märt Raud (koolinõunik, kirjanik, 89.a., Rootsis)

"Pean Teie teost väga väärtuslikuks lisaks meie noorte töös. Õieti põhiliseks väärtuseks meie noorte töö ja tegevuse juhtimiseks." — Helmi Mäelo (kirjanik).

Pärnu lipk. külastuspäev

Pühapäeval, 4. oktoobril, algusega kell 15.00 toimub Pärnu lipkonna liikmete, nende vanemate ja kõikide noortesõprade kokkutulek koonduseruumes, Fristadsvägen 104.

Linna poolt tulles tuleb kohe pärast valgusfoore pöörata vasakule, sissekäik on maja tagaküljelt, kõrvaltänava kaudu. Valguspilte ja mälestusi "Ühendaja" maailmalaagrist. Kohvilaud. Kõik noored ja noortesõbrad on teretulnud! Sissepääs tasuta.

NOORED, KES HARRASTAVAD LAVATEGEVUST ja LAULMIST

Ooperilauljatari Els Vaarman-Kaljoti mälestusfond, mille on rajanud tema abikaasa Erich Kaljot, jagas tänavu juba teist aastat stipediume noortele muusika- ja näitekunsti õpilastele. Tänavu oli stipendiumi summa 4000 rootsi krooni suurune ja stipendiume jagavaks instantsiks Eesti Kultuurikoondis Rootsis. Edasiõppimiseks laulu alal said toetuse Anne-Mari Horm ja Andres Kukk Stockholmist ning Kaja Epp Parming New Yorgist. Näitekunsti alal sai stipendiumi noor, juba paljudes lavastustes mänginud Väino Konga.

"Noortelehet" küsitles stipendiaate, milleks nad kasutavad seda eestipoolset noorte kultuuristipendiumi?

KAJA EPP PARMING, USA

Kaja Epp viibis Stockholmis seoses "Ühendaja" suurlaagri järelreisiga. Tema vastas:

— Kasutan seda muusikaõpinguteks. Lõpetasin kevadel New Jerseys gümnaasiumi ja pääsesin võistluseksamitel sisse tuntud muusikakooli Westminster Choir College, kus hakkan õppima peaainena laulu.

— Mida tuli teha sissepääsueksamil?

— Seal tuli ette laulda, kontrolliti kuulmist, rütmitunnet, teadmisi muusikast jne. Kõige olulisem oli muidugi lauluosa...

— Oled sa sopran? Ja kas oled varem laulnud?

— Olen metsosopran. Minu muusikahuvi pärineb õieti isalt, ajakirjanikult Bernhard Parmingult, kes on suur muusikahuviline. Kui käisin gümnaasiumis, siis hakkasin kooris laulma ja leidsin, et mulle laul meeldib. Öeldi, et mul on hea hääl. Nii siis hakkasin õppima laulu lauluõpetaja õhutusel. Ja siis olen korduvalt kooli üritustel lauluga esinenud. Mängisin muide ka flööti kooli orkestris...

— Kas valmistud laulja karjäärile?

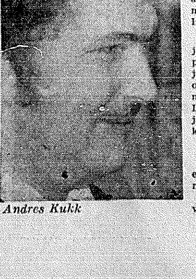

Andres Kukk

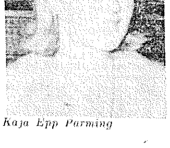

Kaja Epp Parming

— Seda ma veel ei julge öelda. See selgub õpingute käigus, kui paljuks ma olen võimeline. Kui minust lauljat ei saa, siis saan ettevalmistuse ka muusikaõpetajana.

— Kui vana sa praegu oled?

— Kaheksateist. Olen sündinud Ameerikas, kuid tunnen end eestlasena nagu kogu minu pere. Ja mul on eriti hea meel, et ma just eesti stipendiumi sain.

ANNE-MARI HORM, STOCKHOLM

Laulu alal sai stipendiumi ka Anne-Mari Horm, 27-aastane näitlejatar, kes esineb sageli rootsi muusikalavastustes. Ta on kaua õppinud balletti, käinud teatrikoolis ja omab ka meeldiva häälematerjali, mille väljaarendamine teatritööks nüüd on käimas. Kus sa õpid laulu, Anne-Mari Horm?

— Õpin laulu Käthe Sandströmi juures, kes on omaaegne tuntud ooperilaulja. Tema on pedagoogiks paljudele praeguses rootsi ooperis. Mul on laulu vaja lavatöös, kuna esinen musicalides, revüüdes ja operettides. Laulu olen nüüd õppinud juba aasta ja tunnen sellest suurt rõõmu, eriti kui näen, et asi edasi läheb.

— Oled sa sopran?

— Esialgul metsosopran. Õpetaja ei ole veel otsustanud, kas ma jään metsoks või suunab ta mind altiks.

Lisada võib, et Anne-Mari Hormi viimaseks tükiks oli Parkteatri "A vilket härligt krig", kus ta mängis mitut rolli korraga.

Kolmandana sai laulu alal edasiõppimise stipendiumi 23-aastane Andres Kukk, kes oma mahedat baritoni arendab eesti lauluõpetaja Helene Lepperi stuudios. Ta on lühikest aega õppinud, kuid teinud kiireid edusamme ja esinenud rohkesti. Varem tegutses ta meeleolulauluga ning kitarriga. Ta viibib praegu Põhja-Rootsis sõjaväeteenistuses, nii et me temaga kõnelda ei saa. Teame aga, et Andres on juba gümnaasiumipõlves harrastanud meeleolulaulu kitarrig ja saavutanud menu noorte hulgas. Mõnigi kord esines ta ka Eesti Majas mitmesugustel üritustel. Kui Andres astus Stockholmi Eesti Meeskoori ja lauluõpetaja pr. Lepper ta häält pidi seadma, siis "avastati" Andres Kukk juba tõsisema poole peal. Ta hakkas intensiivselt õppima ning varsti esines ta juba kooris solistina ning ka iseseisvalt. Sõjaväeteenistus on ajutiselt katkestanud ta töö, mida ta kohe jätkab, kui vabaneb.

VÄINO KONGA, STOCKHOLM

Ainukesena sai Els Vaarman-Kaljoti stipendiumi näitekunsti alal Väino Konga. Ta on 27 a. vana ja lõpetas äsja ülikooli majandusalal. Teda on näha olnud paljudes eesti teatrilavastustes. Kuidas sa sattusid lavategevusse, Väino Konga?

Anne Mari Horm

Väino Konga

— Saabusin kodumaalt a. 1960 Rootsi isa juurde ja hakkasin edasi õppima Stockholmi Eesti Gümnaasiumis. Seal oli elav teatritegevus, kuna ma kaasa lõin ja niiöelda "hamba veriseks" sain. Seal olid näitejuhtideks Jussi Romot ja Marie Kalbek, kes mulle esimese näitlejahuvi andsid. Muu hulgas olin Kiir Lutsu "Kevade" dramatiseeringus ning Joosep Tammsaare dramatiseeringus "Vargamäe", samuti mängisime "Parvepoisse".

— Hiljem oled esinenud Stockholmi Eesti Teatris?

— Esimest korda olin Stockholmi Eesti Teatris laval Kitzbergi "Neetud talus", kus mängisin Jukut, hiljem on olnud mitmeid teisi lavastusi, nagu Ilmar Külveti "Lamp ei tohi kustuda" ja Tammsaare dramatiseering "Elu ja armastus" Lensi Römmeri lavastustes. "Elu ja armastus" lavastus kevadel.

— Mida teed stipendiumiga?

— Kavatsen seda kasutada enda teatrialaste teadmiste täiendamiseks mõnes teatrikoolis.

Argentiina aastakoosolek

Buenos Aireses toimunud skautlike noorte aastakoosolekul selgus, et maleval on 51 liiget.

Juhatusse valiti: maleva vanem skm E. Talvari, juht nskm. G. Mölder, abijuht gdj. Helju Allik, sekretär gdj. Helmi Oraste, majandusjuht ngdr. H. Allik, varahoidja esk. Andres Allik, ja juhatusliikmed skj. H. Laur ja Monika Praste. E. Gaidide Liidu esinduskogusse valiti Helmi ja Monika Oraste ja skautide esinduskogusse G. Mölder ja vsk. R. Saaring.

Viikingilahing, mida kunagi ei peetudki...

Tuju kanada noorte ringreisil Rootsis oli hea, tehti nalja, lauldi ja tunti mõnu vaatamisväärsustest. Ekskursiooni lõpuosal sõideti mööda Sigtunasse viivast teest, kusjuures reisijuht teatas mikrofonis, et kahjuks pole meil aega Sigtunasse sõita, kuigi Sigtuna on ju eestlastele ajalooliselt tähtis koht, kuna eesti viikingid omal ajal hävitasid selle linna. Küsimusele, kas sellest kaasasõitjad on teadlikud vastati ühiselt jah.

Veidi hiljem laseb reisijuht Riks peatada teeääres bussi ja palub kõikide tähelepanu:

"Oleme täna näinud palju ajaloolisi kohti, kuid nüüd saate näha selle reisu huvitavamat ajaloolist paika, mis meile eestlastele on sensatsioonilise tähtsusega. Vaadake vasakul asuvat küngast ja mäetukka. Selle künka juures peeti aastal 1215 Sigtuna vallutamisel otsustav lahing eesti viikingite ja rootsi viikingite vahel. Lahingud kestsid mitu päeva, kus tuhandeid mehi langes. Lõpuks jäid eestlased võitjateks. Võitjad pidutsesid sellel künkal nädalapäevi ja lõpuks püstitati künkale saja meetri kõrgune mast, kuhu poodi ülesse vangilangenud rootsi kuningas. Vaadates lähemalt näete ka laia kraavi, omal ajal oli see laevatatav ja seda kaudu tulid viikingid Mälari järvest sellele lahinguplatsile. Nüüd kahjuks peame aga jätkama oma reisi."

Bussist tuli protestihüüdeid ja paluti vähemalt nii kaua peatuda, et saaks vähemalt pildistada. Astudes tagasi bussi, ütles üks väliskülalistest: "Nüüd sain paar head pilti, olen reporteriks ühe ajalehe juurest ja saan nüüd kasutada seda lahingulugu. Imelik, et ma sellest tähtsast lahingust pole varem kunagi kuulnud."

Naerev reisijuht: "Pole ime, sest see oli ainult hiline aprilli nali." Nüüd oli bussis laialdaselt naeru ja üksteise tõmbamist, külalisid leidsid, et see oli tüüpiline ameeriklik "practical joke"...

Aastakoosolek Stockholmis

Tänavune Eesti Skautliku Noortemaleva Rootsis aastakoosolek, populaarne AK, toimub oktoobri ja novembrikuu vahetusel (31. okt. ja 1. nov.) Stockholmis. Ettevalmistused on juba alanud ja maleva juhatuse esimene sügiskoosolek toimus selles küsimuses kui ka uue tegevuskava osas nädalavahetusel Stockholmis.

Huumorit

Abielumees: — Sa räägid nagu idioot!

Abielunaine: — Ma räägin meelega nõnda, et sa minust aru saaksid.

*

"Ma ostsin uued kingad, Jean aga jalga saab need panna alles mõne päeva pärast".

"Miks mitte kohe, härra?"

"Sest müüja ütles, et esimestel päevadel nad pigistavad".